

MILJØ-
DIREKTORATET

REVISJONSRAPPORT

SAINT GOBAIN CERAMIC MATERIALS AS AVD EYDEHAVN
Kristen Staksnæs vei 2
4810 Eydehavn

Oslo, 3. juli 2015

Deres ref.:
Irene Solås og Katrine H. Larsen

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):

Saksbehandler:
Henning Gøhtesen

Revisjonsrapport: Revisjon ved SAINT GOBAIN CERAMIC MATERIALS AS, Arendal

Kontrollnummer: 2015.029.R.miljodir

Kontaktpersoner ved revisjonen:

Fra virksomheten:

Irene Solås og Katrine H. Larsen

Fra Miljødirektoratet:

Henning Gøhtesen

Andre deltagere fra Miljødirektoratet:

Brian Wennberg

Ida Maria Evensen

Resultater fra revisjonen

Denne rapporten omhandler resultatet fra revisjonen som ble presentert hos SAINT GOBAIN CERAMIC MATERIALS AS, Arendal under sluttmøtet den 26. juni 2015. Revisjonen ble gjennomført i tidsrommet 23. - 26. juni 2015. Rapporten er å anse som endelig.

Miljødirektoratet avdekket 3 avvik og ga 6 anmerkninger under revisjonen.

Avvik:

- Virksomheten har mangler ved sitt måleprogram for utslipp til vann, luft og støy
- Virksomheten har mangler ved sin utslippskontroll
- Virksomheten har ved siste kontrollmåling av utslipp til luft overskridelser av grenseverdien

Anmerkninger:

- Virksomheten rapporterer ikke regelmessig til ledelsen om driftsforhold ved renseanlegget
- Virksomheten registrerer ikke avvik når pH-nivået i prosessvannet overstiger akseptkriteriet i måleprogrammet

- Regnvann i oppsamlingsbassenget til tankene for syre og lut dreneres ikke regelmessig
- Sentrale miljømål kan kommuniseres bedre ut i organisasjonen
- Virksomhetens miljørisikovurdering har forbedringspunkt
- Det er manglende samsvar mellom prosedyrebeskrivelse og etablert praksis med hensyn til synlige støvutslipp

Avvik og anmerkninger er nærmere beskrevet fra side 4 og utover i rapporten.

Oppfølgingen etter revisjonen er nærmere beskrevet på side 4.

3. juli 2015	Henning Gøhtesen	Einar Knutsen
dato	kontrollør	seksjonssjef

Kopi av rapporten sendes til:

- Fylkesmannen i Aust-Agder ved miljøvernavdelingen
- Arendal kommune

1. Informasjon om den kontrollerte virksomheten

Ansvarlig enhet

Navn: SAINT GOBAIN CERAMIC MATERIALS AS AVD EYDEHAVN	
Organisasjonsnr.: 974072076	Eies av: 914810574
Bransjenr. (NACE-kode): 20.130 - Produksjon av andre uorganiske kjemikalier	

Kontrollert enhet

Navn: SAINT GOBAIN CERAMIC MATERIALS AS, Arendal	Anleggsnr.: 0906.0038.01
Kommune: Arendal	Fylke: Aust-Agder
Anleggsaktivitet: Kjemisk industri	Gebysats:
Tillatelse gitt: 14. august 2006	Sist endret:

2. Bakgrunn for revisjonen

Formålet med revisjonen er å vurdere om det systematiske helse-, miljø- og sikkerhetsarbeidet fungerer tilfredsstillende. Miljødirektoratet har blant annet undersøkt om:

- virksomhetens system for internkontroll er hensiktsmessig og dekkende
- aktiviteter utføres slik som beskrevet og uttalt
- virksomheten når sine mål og driver sin virksomhet innenfor egne rammer og de rammene som myndighetene har satt

Revisjonen ble gjennomført ved å:

- granske dokumenter
- intervju sentralt plasserte personer i organisasjonen
- verifisere (ved stikkprøvekontroll) at rutiner, prosedyrer og instruksjoner blir fulgt opp i praksis

Revisjonens tema

- internkontroll
- styringssystem
- risikovurdering
- beredskap
- utslippskontroll
- avfallshåndtering
- farlig avfall
- tillatelse
- vedlikehold
- forbudte og strengt regulerte stoffer

Rapporten omhandler avvik og anmerkninger som ble avdekket under revisjonen og gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens miljøarbeid eller miljøstatus.

Definisjoner

Avvik: Manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Anmerkning: Et forhold som tilsynsetatene mener er nødvendig å påpeke for å ivareta ytre miljø, men som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

Andre forhold: Saker som framkom under revisjonen og som det kan være nyttig for virksomheten og saksbehandlere å kjenne til. Her kan også inngå kommentarer til tema som ble tatt opp under revisjonen, men der det ikke ble gitt avvik eller anmerkninger.

3. Oppfølging etter revisjonen

SAINT GOBAIN CERAMIC MATERIALS AS, Arendal plikter snarest å rette opp de avvik som er beskrevet i denne rapporten. For at Miljødirektoratet skal kunne avslutte saken, må SAINT GOBAIN CERAMIC MATERIALS AS, Arendal innen 15. oktober 2015 sende en skriftlig redegjørelse som viser hvordan avvik er rettet.

Vi ber om at dere stiler svarbrevet eller e-post (post@miljodir.no) til Miljødirektoratet v/Henning Gøhtesen.

4. Gebyr for revisjonen

SAINT GOBAIN CERAMIC MATERIALS AS, Arendal er ved denne revisjonen plassert i gebyrsats 3 (jf. varselbrev fra Miljødirektoratet datert 3. juli 2015). Dette betyr at dere skal betale kr. 84 800,- i gebyr for revisjonen. Faktura ettersendes. Vedtaket om gebyr er hjemlet i forurensningsforskriftens § 39-8 om gebyr for systemrevisjon (flerdagstilsyn).

Gebyrets størrelse kan eventuelt klages inn til Klima- og miljødepartementet (jf. forvaltningsloven § 28). Klagefristen er seks uker fra 3. juli 2015. Klagen bør være skriftlig, begrunnet, og skal sendes via Miljødirektoratet. Miljødirektoratet viser forøvrig til forurensningsforskriftens kapittel 39 om innkreving av gebyr til statskassen.

5. Offentlighet i forvaltningen

Denne rapporten vil være tilgjengelig for offentligheten via Miljødirektoratets postjournal på www.miljodirektoratet.no (jf. offentleglova).

6. Avvik

Vi fant følgende avvik under revisjonen:

Avvik 1

Virksomheten har mangler ved sitt måleprogram for utslipp til vann, luft og støy

Avvik fra:

Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven for Saint-Gobain Ceramic Materials AS av 2. februar 2009 kap. 11, jfr. brev med pålegg fra Miljødirektoratet datert 10. desember 2010 og 16. mai 2012.

Kommentarer:

I følge tillatelsen skal virksomheten ha utarbeidet og gjennomført et program for kontrollmåling av utslipp til luft, vann og støy i omgivelsene. Formålet med programmet er å dokumentere at gitte krav overholdes. Kontrollen av egne utslipp skal være kvalitetssikret og måleprogrammet skal inngå i internkontrollsystemet.

I brev datert 10. desember 2010 ble Miljødirektoratets krav til måleprogram spesifisert og dette ble fulgt opp med ytterligere spesifisering i brev datert 16. mai 2012. For å bistå virksomheter med utarbeidelse av måleprogram, er det utarbeidet veiledere, henholdsvis 2748/2010 og M-6/2013. Disse kan lastes ned fra Miljødirektoratets hjemmesider.

Måleprogrammet skal omfatte:

- alle komponenter som er uttrykkelig regulert i tillatelsen eller i forskrifter
- andre komponenter som er rapporterings-pliktige. Dette er nærmere beskrevet i veileder til egenkontrollrapportering, M-112-2014. Veilederen er lagt ut på www.miljodir.no.

Måleprogrammet skal beskrive og begrunne:

- prøvetakingsfrekvens som sikrer representative prøver
- de ulike trinnene for målinger:
 1. metoder for volumstrømmålinger
 2. prøvetaking
 3. analyse
 4. utregning og rapportering av utslipp

Virksomheten har etablert et måleprogram, siste versjon er datert 16.0615, samt flere arbeidsbeskrivelser og prosedyrer som gjelder virksomhetens prøvetaking av utslipp.

Basert på den dokumentasjonen som vi fikk fremlagt under revisjonen er konklusjonen at måleprogrammet ikke tilfredsstiller fullt ut de krav som Miljødirektoratet stiller. Manglene omfatter følgende:

- Det fremgår ingen tilstrekkelig begrunnelse av at valgte prøvetakingsfrekvenser sikrer representative prøver av de faktiske utslippene. Dette gjelder bl.a. for prøvetaking av støvutslipp til luft og tungmetaller til sjø.
- Det mangler en tilstrekkelig beskrivelse av prøvetakingspunkter for utslipp til luft.
- Det er innhentet en beregning av usikkerhet som DNV har laget for virksomheten. Her er usikkerheten for alle målepunktene beskrevet. Det foreligger imidlertid ingen konkret beskrivelse eller vurdering av om usikkerheten er akseptabel eller om det må gjennomføres tiltak for å redusere den ytterligere.
- Utslippsprøvene av suspendert stoff til sjø (SS) analyseres på eget laboratorium, men virksomheten deltar ikke i ringtester. I stedet har man valgt en løsning der prøven minst en gang i året sendes til to eksterne laboratorier for å kontrollere interne analyser.
- Virksomheten har en oljeutskiller, men kontrollen av denne er ikke omtalt i måleprogrammet. Der er riktignok etablert en fast rutine for å sjekke at oljeutskilleren overholder utslippskravet.
- Det er ikke synliggjort en vurdering av om virksomheten har utslipp av prioritetslistestoffer til luft.

Avvik 2

Virksomheten har mangler ved sin utslippskontroll

Avvik fra:

Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven for Saint-Gobain Ceramic Materials AS av 2. februar 2009 kap 11.1

Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) § 5 annet ledd, punkt 7

Kommentarer:

Virksomheten skal gjennomføre målinger og beregninger av utslipp til luft og vann, samt støy i omgivelsene. Prøvetakingen skal være av god kvalitet og den må være representativ i forhold til å gjenspeile de faktiske utslippene. Målingene og beregningene skal gjennomføres i tråd med måleprogrammet og skal inngå i bedriftens dokumenterte internkontroll

Miljødirektoratet vurderer at virksomheten har følgende mangler ved sin utslippskontroll:

- Ved synlige støvutslipp er det ingen dokumentert beskrivelse av hvilke vurderinger som foretas med hensyn til om disse skal tas med i beregningsgrunlaget for årlige utslipp til luft.
- Det fremgår ingen konkret beskrivelse av hvilke vurderinger som skal gjøres i forhold til å fastslå om den ukentlige utslippsprøven av suspendert stoff til vann er representativ.
- Under revisjonen fremgår det at siste analyse for utslipp av tungmetaller ikke følger egen prosedyre for uttak av utslippsvann, da prøven tas ut fra toppen av prøvebeholderen og det foretas ingen omblending ved tilførsel av luft før prøven tas ut.
- Det fremgår av virksomhetens prosedyrebeskrivelse at kontroll av pH-måler foretas en gang i året av virksomheten selv, og ved mistanke om at den viser feil verdi. pH er den viktigste og avgjørende styringsparameteren for optimal drift av renseanlegget med hensyn til å oppnå best mulig setling og dermed lavest mulig utslipp av suspendert stoff til sjø. Således er frekvensen på kontroll og justering av pH-måleren altfor lav.
- I måleprogrammet og i prosedyre for måling av støv fra avsugsfilter fremgår det at ved beregning av årlige utslipp til luft så benyttes en korrigeringsfaktor for å justere virksomhetens egne analyseresultater etter målinger utført av Molab sin årlige kontrollmåling av filtrene etter Norsk standard. Når de årlige kontrollmålingene foretas skal virksomheten foreta egne parallelle målinger som sammenliknes med Molab sine. Ut fra dette etableres det en korrigeringsfaktor som baseres på målt støvmengde i tørr gass. I 2014 er det ikke blitt foretatt slike parallelle målinger, og det er i beregningen av årlige utslipp benyttet samme faktor som i 2013. Dette er det ikke opplyst om i egenrapporten for 2014.
- Det opplyses under revisjonen at korrigeringsfaktoren til luft varierer mellom 4 og 9, dvs at eget måleinstrument viser 4 til 9 ganger for lite sammenliknet med Molab sitt instrument. Dette er en veldig stor differanse, og virksomheten opplyser selv at de er skeptiske til å fortsette bruken av denne faktoren med såpass store forskjeller. Det er riktignok ikke gjort noen dokumenterte vurderinger av bruken av faktoren. Miljødirektoratet har i tidligere revisjonsrapport fra 2009 påpekt at det er dårlig overenstemmelse mellom de to måle metodene.
- Til egne luftmålinger benyttes et måleinstrument benevnt som pDR-1200. Miljødirektoratet viser til vår tidligere revisjonsrapport fra 2009 hvor det fremgår at dette instrumentet ikke oppfyller Norsk Standard for støvmålinger.
- I siste målerapport for utslipp til luft som er gjennomført av Molab, fremgår det ikke tilstrekkelig beskrivelse og definisjon av målesteder samt opplysninger om produksjonsforhold i måleperioden.

Avvik 3

Virksomheten har ved siste kontrollmåling av utslipp til luft overskridelser av grenseverdien

Avvik fra:

Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven for Saint-Gobain Ceramic Materials AS av 2. februar 2009 kap 4.1

Kommentarer:

Ved siste kontrollmåling av avsugsfiltre utført av Molab fremgår det av målerapport, datert 25.06.15, at luftutslipp fra målt filter på Metallurgisk avdeling overstiger grenseverdien på 25 mg/Nm³ luft. Resultatet viser en verdi på 62.93 mg/Nm³. Prøvetakingen er foretatt etter Norsk standard (NS-EN 13284-1).

Virksomheten gjennomførte også selv parallelle målinger med eget instrument, og disse viste en verdi på 0,4 mg/Nm³ på det aktuelle filteret i samme måletidsrom. Disse målingene med eget instrument følger ikke aktuell Norsk standard for prøvetaking av støvutslipp til luft.

Det opplyses fra virksomheten at det har vært svært liten driftstid på dette filteret den senere tiden, totalt har filteret vært i bruk 73,2 timer fra november 2014 til juni 2015. Det opplyses videre at produksjonen som avgir støv til dette filteret ikke vil bli gjenopptatt før årsaken er funnet, tiltak er iverksatt og ny kontrollmåling er gjennomført.

7. Anmerkninger

Følgende forhold ble anmerket under revisjonen:

Anmerkning 1

Virksomheten rapporterer ikke regelmessig til ledelsen om driftsforhold ved renseanlegget

Kommentarer:

Ved gjennomgang av rapportering for og kontroll av renseanlegget kom det frem at Saint Gobain ikke har faste dokumenterte rutiner for driftsrapportering fra renseanlegget til ledelsen i virksomheten. Det ble opplyst at det føres en loggbok hvor det fremgår en del nøkkelopplysninger knyttet til driftsforhold, men det ble ikke laget noen egen driftsrapport som legges inn i IK-sytemet og som sendes videre til ledelsen. Kun unormale forhold blir rapportert i tråd med kravene i tillatelsen fra Miljødirektoratet.

Anmerkning 2

Virksomheten registrerer ikke avvik når pH-nivået i prosessvannet overstiger akseptkriteriet i måleprogrammet

Kommentarer:

PH-nivået i prosessvannet er den viktigste driftsparameteren i prosessen. Dette fremgår også av virksomhetens egen beskrivelse i måleprogrammet. Akseptkriteriet er satt til PH under 3. Kontinuerlig overvåking av PH i renseanlegget er viktig for kontroll av prosessvann ut av anlegget og når PH-nivået overstiger 3 blir det tilsatt syre. Virksomheten registrerer ikke avvik når det måles for høye PH-verdier.

Anmerkning 3

Regnvann i oppsamlingsbassenget til tankene for syre og lut dreneres ikke regelmessig

Kommentarer:

Ved befaring av området stod det omkring 10 cm med regnvann i bassengene, og vannet var grønt av alger. Virksomheten opplyste at bassengene ikke tømmes regelmessig, men at det er laget akseptkriterier som tilsier at ved vannstand over 30 cm skal regnvann pumpes ut etter at PH-nivået er målt og funnet i orden. Miljødirektoratet mener at det i forhold til kontroll og vedlikehold av basseng og tanker er viktig at bassengene regelmessig tømmes og at konstant fuktighet og algevekst kan fremskynde slitasje på bassenget.

Anmerkning 4

Sentrale miljømål kan kommuniseres bedre ut i organisasjonen

Kommentarer:

Et av de sentrale miljømålene i virksomheten er at det skal rapporteres fem avvik i måneden på ytre miljø forhold. Under revisjonen ble det observert at målene med hensyn til rapportering av ytre miljøavvik med fordel kunne vært bedre kjent i organisasjonen.

Anmerkning 5

Virksomhetens miljørisikovurdering har forbedringspunkt

Kommentarer:

I skjema for miljørisikovurderinger kan det med fordel synliggjøres i matrisen hva sannsynlighet og konsekvens er oppgitt til å være for hver av hendelsene. I dag fremgår kun risikotallet, dvs produktet av sannsynlighet og konsekvens. Videre fremgår det ikke klart av skjema hva status er med hensyn til gjennomføring av foreslåtte risikoreducerende tiltak. Tiltakene er lagt inn i TKL (miljøledelsessystemet virksomheten bruker), og det er her statusen knyttet til de ulike tiltakene fremgår. Virksomheten opplyser at om kort tid skal det etableres en ny kalkulator i risikomodulen i TKL, og at det skjemaet de i dag bruker skal flyttes over hit.

Anmerkning 6

Det er manglende samsvar mellom prosedyrebeskrivelse og etablert praksis med hensyn til synlige støvutslipp

Kommentarer:

Det fremgår av måleprogrammet at synlige støvutslipp fra filtre skal registreres som avvik i avvikssystemet (TKL). Under revisjonen ble det opplyst at dette ikke alltid blir gjort. Videre fremgår av prosedyrebeskrivelsen at ved synlige utslipp av støv bør man vurdere stopp av filtre. Det opplyses fra virksomheten at produksjonen da faktisk skal stoppes i alle situasjoner.

8. Andre forhold

Det opplyses fra virksomheten at setlingskarene ved avd. Mikro 1 skal skiftes ut etter tur. Noen er allerede skiftet ut, og det legges opp til at ett kar skiftes ut hvert år. I disse karene står finpartikulært materiale fra kjemisk vaskeri til Mikro 1 for setling.

Virksomheten opplyser at ved en eventuell lekkasje vil vannet renne til pumpekum og derfra pumpes videre til renseanlegget. Med bakgrunn i de gjennomførte risikovurderingene av området her, er likevel flere av karene som er i bruk sikret med stropper inntil videre. Virksomheten opplyser at de vil fjerne de karene som ikke lenger er i bruk.

9. Gjennomføring

Revisjonen omfattet følgende aktiviteter:

- Formøte 29. mai 2015: Forberedende møte for å planlegge revisjonen.
- Åpningsmøte 23. juni 2015: Informasjon fra Miljødirektoratet om gjennomføringen av revisjonen
- Intervjuer og verifikasjoner fra 23. juni 2015 til 25. juni 2015.
 - 10 personer ble intervjuet
 - befaringer til følgende steder:
 - Avd. Feed og WS
 - Mikro 1
 - Mikro 2
 - Slamanlegg
 - Renseanlegg
 - Målested for uttak av vannprøver
 - Pumpestasjon
 - Tanker for syre og lut
 - Oljetank
 - Lager for farlig avfall og ordinært avfall
 - Utendørsområder
- Avsluttende møte 26. juni 2015: Oppsummering med presentasjon av resultatene.

I vedlegg 1 har vi satt opp en oversikt over deltakerne på revisjonen.

10. Dokumentunderlag

Lovgrunnlaget for revisjonen var:

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) med underliggende forskrifter
- Lov om kontroll med produkter og forbrukertjenester (produktkontrollloven) med underliggende forskrifter
- Forskrift om begrensnig av forurensning (forurensningsforskriften)
- Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften)
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)
- Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven fra Miljødirektoratet
- Pålegg/vedtak i korrespondanse mellom virksomheten og Miljødirektoratet

Deltagere ved Miljødirektoratets revisjon ved SAINT GOBAIN CERAMIC MATERIALS AS, Arendal, 23. - 26. juni 2015

I tabellen under har vi satt opp en oversikt over funksjonene til de personene som deltok under formøtet, åpningsmøtet og det avsluttende møtet. Intervjuene er også med i tabellen.

Funksjon	Formøte	Åpningsmøte	Intervju	Sluttmøte
HMS-sjef	x	x	x	x
Adm. direktør	x	x	x	x
Teknisk sjef	x			
Senior Forsker	x		x	
Produksjonssjef	x	x		x
Kvalitets og vedlikeholds sjef	x	x		x
Vedlikeholdssjef mekanisk avd.	x	x	x	x
Avd.sjef produksjon	x	x	x	x
HMS direktør konsern	x	x	x	x
HMS-ingeniør	x			
Team leder mekanisk verksted		x		x
Mekaniker, mek. Avd.		x	x	x
Mekaniker, mek. Avd.		x	x	x
Teamleder Mikro 1		x	x	x
Teamleder Mikro 2		x		
Teamleder Feed og WS		x		x
Mekaniker		x		
Teamleder elektro		x		x
Teamleder Teknisk support		x	x	x

Miljødirektoratets revisjonsgruppe:

Henning Gøhtesen, revisjonsleder

Brian Wennberg, revisor

Ida Maria Evensen, saksbehandler